

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över UKÄs rapport; Öppna nätbaserade kurser (MOOCs) i svensk högskola

Lärarnas Riksförbund har givits möjlighet att yttra sig över förslagen i rubricerad rapport.

Förbundet instämmer i utredningens slutsats, att det ska vara möjligt för svenska lärosäten att erbjuda MOOCs men har några synpunkter på UKÄs förslag och vill även lyfta några frågor som inte tas upp i rapporten.

Förbundets synpunkter

Lärarnas Riksförbund tillstyrker att:

- Lärosäten får använda en mindre del av sina utbildningsanslag för att utveckla och anordna MOOCs.
- Staten tillskjuter medel som gör det möjligt även för mindre högskolor att utveckla MOOCs.
- Det ska finnas en tydlig utbildningsplan med innehåll och mål för varje MOOC.

Lärarnas Riksförbund avslår att:

- De föreslagna extra anslagen även ska få användas till utveckling av annan digitaliserad utbildning.

Lärarnas Riksförbund anser att:

- Varje MOOC ska nivåbestämmas enligt SeQF.
- Staten fortsatt måste satsa på behörighetsgivande fortbildning för lärare, med goda studievillkor. Möjligheten till utbildning via MOOCs får inte innebära att lärares kompetensutveckling i stor utsträckning förläggs utanför arbetstid eller utan ersättning från arbetsgivaren.

Bakgrund till förbundets synpunkter

Vi kan konstatera att MOOCs är en realitet och något som kommer att växa framöver. Att svenska universitet och högskolor skulle stå utanför den utvecklingen är vare sig tänkbart eller önskvärt. Samtidigt visar rapporten på ett antal praktiska och juridiska hinder för detta. Det är därför positivt att få dessa belysta och att UKÄ tydligt redovisar vad som behöver regleras i förordning och vad som är mer praktiska problem som varje lärosäte måste hantera.

Självklart måste det stå varje lärosäte fritt att använda undervisningsmaterial som tagits fram för MOOCs i den reguljära utbildningen och vice versa. Lärarnas Riksförbund har dock inte riktigt samma tilltro som UKÄ till lärosätenas vilja och förmåga att samverka och hitta vägar att dra nytta av varandras digitala utbildningsresurser. Även om samverkan ofta bejakas i ord så befinner sig trots allt lärosätena i en situation där de konkurrerar med

varandra, om studenter, om lärare/forskare och om forskningsmedel. De medel som nyttjas för framtagande av MOOCs kommer troligen till allra största del komma till nytta på det egna lärosätet.

När det gäller frågan om att kunna tillgodoräkna MOOCs inom reguljär utbildning innebär avsaknaden av antagningskrav ett problem som ställer mycket höga krav på metoderna för kunskapskontroll på själva kurserna. Detsamma gäller om kurserna ska användas i bedömning av reell kompetens vid antagning. Samtidigt är bedömning av reell kompetens och tillgodoräknanden ett område som verkligen behöver utvecklas. Idag lyfts ofta brister i förkunskaper hos formellt behöriga studenter som antas till högre utbildning, i det perspektivet är det intressant MOOCs ska ges helt utan förkunskapskrav – utifrån devisen ”upp till bevis”. Det blir då mycket viktigt att dessa ”bevis” är rättssäkra och pålitliga. Det är bara några år sedan som diskussionen gick het kring examensbevis från ”fake-universitet”.

Lärarnas Riksförbund noterar att UKÄ inte alls lyfter frågan om vilken nivå en MOOC kan och ska ligga på. En förutsättning för en rättssäker hantering av tillgodoräknande, framför allt mellan lärosäten, är att varje kurs nivåbestäms enligt SeQF. Det skulle också ge en större möjlighet för tillgodoräknande av svenska MOOCs vid andra europeiska lärosäten.

Förbundet vill avslutningsvis lyfta en farhåga när det gäller kompetensutveckling av lärare genom MOOCs. Självklart kan detta vara ett mycket bra sätt att nå ut till den befintliga lärarkåren med ny kompetens. Samtidigt finns en risk att den här typen av kompetensutveckling blir ett personligt projekt för den enskilda läraren och att arbetsgivaransvaret hamnar i bakgrunden. Ifall lärare förkovrar sig i sina ämnen, eller läser in helt nya ämnen ställs också krav på högskolepoäng för att kunna få utökad behörighet i sin legitimation. Det vore olyckligt om lärare lockades att läsa kurser som leder till ökad kompetens men inte till formellt utökad behörighet i deras legitimation. MOOCs får därför inte ses som ett alternativ till t ex Lärarlyftet – det behövs även fortsättningsvis stora statliga satsningar på behörighetsgivande kurser för lärare.

Stockholm 15 augusti 2016

LÄRARNAS RIKSFÖRBUND

Åsa Fahlén
Förbundsordförande

Anna Jändel-Holst
Utredare